

# ROXY.

Fortælling fra Indiana af  
EDWARD EGGLESTON

Oversat af E. G.

(Fortsat.)

„Jeg er bedrøvet over Dem“, sagde Wittaker. „Jeg behøver ikke at sige Dem, at Gud ogsaa er bedrøvet over Dem.“

„Jeg ved det“, sagde Roxy. Det, der er sket, er sket. Jeg skammer mig over det. Gud kan tilgive mig. Men det onde, jeg har gjort, er gjort, og jeg kan aldrig gøre det ugjort. Men jeg kan ikke sige Dem mere derom.“

„Sig mig slet intet“, sagde Wittaker. „De kan dømmes Dem selv for haardt, og De skylder Deres Mand at fortælle saa lidt som muligt om eders huslige Liv. Hvordan det end gaar, kan vi ikke gøre noget ved Fortiden. Det vil kun gøre baade Dem og mig forlegen at tale om det, som De gyser tilbage for at aabenbare. Fortæl mig kun, hvad der er nødvendigt.“

Var det underligt eller dadelværdigt, at Roxy lagde Mærke til hans Hensynsfuldhed og forundredes over Forskellen mellem ham og Mark? Men hun svarede ivrigt:

„Jeg ønsker, at min Mand skal faa det bedre. Han er ikke — ikke slet — men hans Selskab er ikke godt, og han bærer sig — bærer sig ikke ad ganske, som jeg ønsker at han skulde gøre. Og jeg har været meget haard og trodsig og vred i mit Forsøg paa at bringe ham tilbage, og jeg har gjort Fortræd.“

„Og nu vilde De gerne gøre det godt igen“, sagde Wittaker.

„Ja, jeg vil gerne gøre alt det onde godt igen og bringe Mark tilbage til, hvad han burde være“, sagde Roxy.

„Vælg saa Kristi Vej“, sagde Wittaker. „Hvad mener De med det? Mener De at lide for ham? Jeg er vis paa, at jeg gerne vil dø for ham, nu da jeg ser min Synd“, sagde Roxy.

Wittaker rystede paa Hovedet. Naar han havde med en praktisk Vanskelighed at gøre, saa rystede han instinktmæssig alle teologiske Tankemaader og Talemaader af sig og brugte kun den gode sunde Forstand, han havde arvet efter en hel Række kløgtige og arbejdsvante Forfædre. Han hjalp en Menneskesjæl ud af sine Vanskeligheder med det samme praktiske Greb paa Tingene, som hans Bedstefader havde brugt, naar han styrede et Hvalfangerskib i Storm.

Da Roxy talte om at dø for Mark, gav han sig selv et lille Knips, som om han vilde jage Teoriene væk.

Med denne Bevægelse rystede han den studerede Mand og Teologen af Ærmet og trak den kloge Yankee frem.

„Jeg mener ikke det, Fru Bonamy — Roxy. Har De aldrig lagt Mærke til, at Kristus var klog paa en praktisk Maade, at han var, hvad I Vestamerikanere kalder „en kløgtig Forretningsfører““

Roxy saa pludselig op og det gamle, intelligente, undrende Udtryk viste sig atter i hendes Øjne.

„Kristus fik Folk til at elske sig først. Det maa altid være det første. Han fik Tolderne til at elske sig ved at spise til Middag sammen med dem. Han fik den Kvinde, som var en Synderinde, til at elske sig; hun elskede meget. Naar de elskede ham, kunde han frelse dem.“

Netop her opsteg der nogle teologiske Tvivl om Systemets Rigtighed i Wittakers Sind. Men han gav sig selv nok et utaalmodigt Knips og den praktiske Mand holdt atter Teologen paa Afstand.

„Ja“, sagde Roxy. „Jeg forstod i Morges, at det var nødvendigt. Men netop der er det, Vanskeligheden ligger for mig. Hvis jeg vil prøve paa at genvinde min Mand paa den Maade, maa jeg tage Del i hans Foretagender. De forekommer ikke mig at være rette. De ved, hvad Pavlus siger om at deltage i andre Menneskers Synd. Vilde jeg aa ikke gøre ondt, for at der skulde komme noget godt ud deraf? Vilde jeg ikke nedværdige min istandom derved?“

„Jeg kan se, at De har baaret dem galt ad — ret galt ad“, sagde Wittaker.

Roxy blev lidt stødt ved denne skarpe Bebrej-

Wittaker gav sit teologiske Jeg et godt Skub og blev saa:

„Lad os nu være praktiske. Hvis Deres Mand var falden i en Brønd, vilde De hejse en Stige ned til ham og selv gaa ned og hjælpe ham op, hvis han behøvede Hjælp. De vilde ikke nedværdige Dagslyset derved. Hvis det ikke lykkes Dem at frembringe et Grundlag af Sympati imellem Dem og ham, kan De ikke hjælpe ham. Hejs Stigen ned. Det duer ikke at filosofere for meget om en praktisk Sag. Brug Skriften, hvor den passer, og sund Forstand i Ting, som behøver sund Forstand. Gud gav os Forstanden, og den er ogsaa guddommelig, fordi den er fra ham.“

Her standsede Wittaker. Han var helt overrasket af sine egne Ord. Den Stilling, han tog, var ganske ny og var ham paatvungen af Vanskelighederne, han havde for sig. Han kunde heller ikke have brugt disse Grundsætninger, hvis det havde været hans egne Vanskeligheder.

„Gør ikke noget urigtigt“, sagde han lidt efter. „Men da Deres Mand først elskede Dem, var Deres Følelser for ham sikkert anderledes, end de nu er.“

„Jeg beundrede ham meget“, sagde Roxy.

„Der er sikkert meget at beundre endnu hos

Hr. Bonamy“, sagde Wittaker. „Hans Natur er ikke saa højt stemt som Deres. Maaske De har bedømt ham efter Deres Standpunkt. De har været haard. Ikke sandt?“

Roxy bed sig i Læben, men svarede ikke. „De kunde rose Deres Mand for mange Ting. Verden sætter Pris paa hans Begavelse. Kun hjemme er han blevet mødt med isende Kritik. Jeg tænker mig, at han er en Mand, der kræver Bifald“, sagde Præsten.

Roxy gråd nu højt og bitterligt med Hovedet i sine Hænder.

Da Roxy saa, at Wittaker havde udtalt sig og tav stille, tog hun sin Straahaat op og satte den ned over sine Øjne for at skjule sit forgrædte Ansigt.

I Hjertet takkede hun ham, men hendes Læber sagde intet. Hun rakte Haanden ud og han tog den. Da saa hun for første Gang, at han ogsaa havde grædt. Men han sagde kun, mens han holdt hendes Haand i sin:

„I, som er stærke, bør ogsaa bære de svages Byrder.“

„Tænk nu blot ikke ilde om min Mand“, sagde Roxy med en Kvindes Stolthed, da hun gik over Dørtærskelen. „Han er virkelig god i rigtig mange Retninger.“

„Glem ikke at sige ham det“, svarede Wittaker.

## ELLEVTE KAPITEL.

### Fjenden.

Ordsprog er ofte kedelige, fordi man hører dem saa tit, og fordi de slaar saa godt til. Det er ogsaa kedeligt og sandt, at mange gode Planer har den skæbnesvangre Fejl at være optaget for sent. Hvis Roxy et Aar eller en Uge før havde begyndt at afstive det Hus, som Mark havde bygget paa Sand, med deltagende Venlighed, saa havde det maaske sluppet for sin uheldige Skæbne. Men det vilde tidligere eller senere dog være falden.

Ødelæggelse er den eneste Kur for Ødelæggelse hos visse Mennesker. Der er intet andet end det Tilbagestød, som Vanære bevirker, der kan frelse en Mand ud af sin Forføngelighed og Egenkærlighed. Det er bedre, at et daarligt bygget Hus bliver revet helt ned. Reparationerne kan dog ikke redde det. Al Roxys Venlighed mod Mark, da han kom hjem, og hendes ivrige Forsøg paa at vise Interesse for hans Planer og Hensigter, gjorde ham kun uhyggelig til Mode. Hans skyldige Samvittighed behøvede Opium, og der er ingen Opium, der er saa virksom, som Medlidenhed med sig selv.

Hvis Roxy havde været streng imod ham, saa kunde han have beroliget sig med Rip van Winkels Overbevisning, at det var hans Hustrus Gnavenhed og ikke hans egen Letsindighed, som drev ham ud i Synden.

Hvis han kunde have overtalt sig selv til at tro, at han var et uansvarligt Siv, der blev omtumlet af huslige Storme, saa kunde han have været taalelig tilfreds. Saa vilde han have været kvit med Roxy. Men nu, da hun roste ham for hans Begavelse og satte Pris paa hans gode Egenskaber, saa levede hans gamle Krlighed til hende — hans Livs bedste Lidenskab — op igen, og han skammede sig ved at have syndet imod hende.

Næsten uden at vide af det, forsøgte han af og til at friste hende til at udtale vrede Ord, som vilde have været ham en Lindring. Men endskønt han kunde faa hendes Ansigt til at blusse af krænket Værdighed, kunde han ikke lokke et eneste bebrejdende Ord over hendes Læber.

Roxys faste Beslutning havde Magt over hendes Heftighed. Hun kunde græde sine Øjne ud over hans ukærlige Ord, naar han var borte. Men hendes Løfte bevogtede hendes Læber. Og hun følte en vis Fred midt i Striden. Hun var skabt til store Livsopgaver, og nu da Bobo, som kun var blevet ubetydelig større i disse Aar, gik omkring i Gaarden med Hundreder af Kyllinger i Hælene paa sig, blev han somme Tider overrasket og glad ved at møde Roxy med et øjeblikkeligt Glimt af det gamle, lykkelige Udtryk i sit Ansigt. Det var naar hun tænkte sig, at hun virkelig begyndte at vinde sin Mand tilbage.

Stakkels Bobo, for hvem Roxys Ansigt var ligesom Guds Ansigt, var saa fornøjet ved at faa et Solglimt at se, at han straks fyldte alle sine Lommer med Korn til Kyllingerne og gav alle sine Følgesvende et ekstra Traktament, idet han strøede Kornet ud, saa at de allesammen kunde faa noget, for at de alle kunde være lige saa lykkelige, som han selv var. Han havde udviklet sig meget ved Roxys Undervisning. Han kunde fremsige lange Vers med nogenlunde Opfattelse af deres Mening, og han kunde gøre Nytte med mange Ting. Men det var umuligt at lære ham at dele ud til Dyrene uden at ødsle. Og det var en lidet dristig og skrabelysten Kyllingeflok, han opfordrede. Kornet i Laden maatte gemmes for ham. Fik han det at se, vilde Hestene have faaet Forstoppelse eller Køerne have døet af Kolik eller Grisene være blevne fede før Slagtetid.

Mark blev mindre angerfuld, eftersom Ugerne gik. Han havde baade af Natur og af Vane en stor Evne til at glemme, hvad der var ubehageligt — den farligste af alle onde Tilbøjeligheder. En forærvet Hukommelse kan modstaa en temmelig vaagen Samvittighed. Men Anger kommer sjælden frem, naar Synden har været saa heldig ikke at blive opdaget. Det var ikke Davids Synd, der bragte Davids Anger frem, men Opdagelsen af hans Synd og den Fortræd, han derved kom i. Mens Efteraarsbladene visnede og farvedes og blæste af, og det blev Vinter, kom Mark atter til-

bage til sin gamle Selvtilfredshed. Glemsomheden traadte i Tilgivelsens Sted. Hans Udsigter til politisk Fremgang bedredes, og det allerbedste var, at Roxy var gaaet i sig selv og tog ivrig Del i hans Interesser, idet hun kun forbeholdt sig at rette paa ham i Smaating i al Venskabelighed. Et Menneske, for hvem alting lykkes, kan ikke være videre skyldig. Først da gamle Gideon Kirtley en Dag kom ind til Byen og havde en lang privat Samtale med Mark, vaagnede han op af sin For-glemmelse. Det onde, som man har gjort og glemt, har en vis Evne til at fare op i Sjælen i vore allerfredeligste og velbehageligste Øjeblikke. At blive beskyldt for en Synd imod Loven og Samfundet lige i det Øjeblik, da Ærgærrighedsbelønningen hænger saa lavt, at den er inden for Rækkevidde, det er i Sandhed Virkeliggørelsen af Tantaluskvalen. Det var let foreløbig at berolige den gamle Mand med Penge og glimrende Løfter, men al Bonamys Selvsikkerhed blev ligefrem rystet af ham. Han var skamfuld og forferdet i Roxys Nærværelse, og hun traf ham tidt indesluttet og tavs. Han vidste, at det ikke var let at holde Nancy i Ro, og at det især vilde være hende en Glæde at pine og plage Roxy. Han maatte sørge for at sende Nancy udenlands, hvordan det saa end gik. Men han var blot ikke sikker paa, at nogen Overtalelse vilde bevæge hende til at rejse bort. Hun holdt alt for meget af at plage Folk til, at hun vilde miste en Stump af sin Hævn. Penge var for hende intet imod den Fryd at „betale igen“.

Mark vidste, at han før eller senere maatte have en Budsforvandt i dette fortvivlede Skjulespil. Men hvem skulde det være. Hans Svoger Barlow var hans vigtigste politiske Ven og var meget behagelig til at ordne vanskelige Tilfælde. Men han kunde ikke udholde, at Amanda skulde vide hans Hemmelighed.

Desuden havde han ingen Tillid til Barlow. Hans Svoger var hans Konkurrent baade i Forretninger og Politiken, og han var ikke sikker paa, at den gode Benjamin ikke af Hensyn til sin egen Kappelstrid med ham og Amandas Misundelse paa Roxy skulde kunne finde paa at melde sin egen Kage og selv stille sig til Kongressen. I ethvert Tilfælde holdt han ikke af, at Barlow skulde have saa meget Overtag, som Kundskaaben om hans Mellemværende med Kirtley vilde skaffe ham.

Men der var ingen Tid at spilde. En Aften i December, da Mark gik hjem over Fælleden, mødte han Nancy. Efter en hel Del indledende Bebrejdelser begyndte hun:

„Naa, hvad har du saa i Sinde at gøre?“

„Hvad som helst, du ønsker“, sagde Mark.

„Hvis du bare vil tie stille og ingen Vrøvl gøre, saa skal jeg gøre alt, hvad du mener, jeg bør.“

„Ih, du kan jo bare sælge Gaarden og tage mig og stikke af og lade den Adams Tøs sidde. Jeg har ikke Lyst til, at alle de Narre paa Rocky Fort skal le ad mig. Du kan hverken styre mig tilfreds med Penge eller med noget andet. Det er det eneste, jeg vil. Jeg længes efter at komme paa lige Fod med hende.“

Mark skælvede ved Pigens rasende og ufornuftige Ord. Det var altsaa et vildt Dyr, i hvis Magt han havde givet sig. I sin første Fortvivlelse følte han, at Sagen var haabløs. Man kunde ikke tale sig til Rette med en rasende Tiger!

„Hvad har hun da gjort, den Stakkel? Hvorfor vil du knuse hendes Hjerte?“ sagde han og pegede op imod sit Hjem.

„Hun“, udbød Nancy, „hvad hun har gjort. Der skulde jeg have boet. Hun stjal dig, og nu skal jeg komme paa lige med hende. Jeg kommer altid paa lige, gør jeg! Knuse hendes Hjerte, hej! Som om jeg ikke netop kunde lide at knuse det. Det er akkurat det, jeg vil gøre. Hvad skulde det ligne, at du forlod mig og tog hende. Nu er jeg kommen paa lige med hende. Og du kan bare prøve paa at krybe en Tomme uden om, hvad du har sagt, saa skal jeg komme paa lige med dig ogsaa, eller jeg hedder aldrig Nancy Kirtley.“

„Nu, nu, Nancy“, sagde Bonamy, som indsaar, hvor frugtesløst det var at ophidsede hende ved Indvendinger, „Du maa give mig Tid til at ordne Sagerne. Jeg kan ikke se, hvad jeg bedst skal gøre.“

„Ja, vist der er Tid nok, men der er kun een Ting at gøre“, sagde Nancy, „det er mig og dig, der skal rejse til Texas denne Gang i Stedet for hende og dig, det er det hele. Jeg har svoret paa, at jeg vil være paa lige med hende, og jeg vil, hvad jeg vil. Hvis du ikke vil rejse med mig, saa ved jeg mere end en Maade til at komme paa lige med dig ogsaa, Slyngel, som du er. Den gamle siger, at jeg nok skal lave dig „en kón“, saa du ikke bliver valgt, og saa siger han, at han vil have dig meldt og sat i Tugthuset. Og desuden saa behøver jeg blot at gi'e Jim McGowan et eneste lille Nik. Jim er en sikker Skytte, og han skal nok følge dig Jordan rundt med sin Riffel. Men jeg skal ikke gøre dig noget ondt, hvis du gør det rette. Men du kan stole paa, at jeg vil paa lige med hende.“

Hun rystede sin knyttede Næve op efter Gaarden, idet hun vendte sig om og gik tilbage til Landsbyen.

Mark hørte hende bande, mens hendes Skikkelse forsvandt i Mørket. Han tænkte paa de gamle Eventyr om Mennesker, der havde solgt deres Sjæl til Djævelen. Nu var Satan der og forlangte sin Betaling, og det var for sent at angre Salget.

Samvittigheden er aldrig ædelmodig. Den vil altid vise os det allerværste. Den svinger altid sin Skorpionssvøbe, naar Sjælen pines af ydre Omstændigheder.

Mark kunde ikke mere finde noget Selvbedrag

eller nogen Medlidenhed med sig selv, hvori han den Nat kunde finde Hvile. Mange Gange tænkte han paa at bekende for Roxy. Men hendes Streng-hed var ham frygtelig. Han gyste ved at bringe sin Synd ud i Lyset af hendes Samvittighed.

Men der var Øjeblikke, da det vilde have været en Lise for ham at høre hendes strengeste For-dømmelsesdom. En hvilken somhelst ydre Tugtelse vilde have dæmpet Angerens Smerte derinde. Men han vidste slet ikke, hvad Roxy vilde gøre, hvis, han fortalte hende det? Vilde hun dø af Skam og Sorg? Vilde hun forlade ham? Kunde han nogen Sinde blive i Stand til atter at se hende lige i Øjnene?

Der var kun to Veje. Enten skulde han kaste sig over paa Roxys Naade og Unaade og lade hende raade sig, eller han skulde raadføre sig med Lathers. Valget var som mellem Gud og Djævelen.

Men selv Roxys ædle Tankemaade holdt ham tilbage. Han vidste, at hun ikke havde nogen slet Tilbøjelighed, der kunde lade hende se med Overbærenhed paa hans Synd. Han kunde ikke aabenbare den for hende.

Naar en Mand er faldet dybt, saa er det altid et Spørgsmaal, om han vil rejse sig igen eller ikke. Det er Spørgsmaalet om moralsk Tilbagevirkning. Der er den Forskel i Verden mellem Herodes, hvis rædselslagne Samvittighed driver ham bestandig dybere ud i Forbyrdelsen, og David, som fra Syndesølen kryber op ad den Stige af bitter Modgang og Bedrøvelse og Skam, som var sendt ham, indtil han atter staar i det klare Daglys.

Marks Samvittighed slog ham, men han kunde ikke tilegne sig den 51de Salme. Hans Forføngelighed gjorde ham til en Kryster. Hans Vane til at gaa udenom Vanskelighederne fik ham til at undgaa Ydmygelsen ved at bekende. Efter en søvnløs Nat og en gnaven Formiddag, som forferdede Roxy, gik han hen for at raadføre sig med Lathers.

## TOLVTE KAPITEL.

### Raadslagningen og dens Følger.

Selv over for Lathers, hvis moralske Standpunkt var temmelig uklart, havde Mark vanskeligt ved at tilstaa sin Forlegenhed og se det frygtede „det sagde jeg jo nok“, paa Majorens Raveansigt. Men Bonamy blev dog lidt betaget af Majorens umoralske Betragtning af hele Sagen.

Major Lathers kunde godt forstaa en Mands Forlegenhed, naar han ønskede at undgaa huslige Ubehageligheder. Han kunde forstaa det kedsommelige for en Kongresskandidat, imod hvem en Skandalehistorie kunde bruges som Vaaben af „altfor kristelige“ Mennesker, og han kunde forstaa Faren for Retsvanskeligheder og allermost Anger var ham en Gaade. Og Mark følte sig ikke lettet ved den Ligegyldighed, hvormed Lathers „Pyt, pyttede“ al den Slags. I hans nuværende Sjælstilstand var det modbydeligt for ham.

Landfogden var særdeles villig til at hjælpe Bonamy. Det var praktisk at have en „Haand i Hanke“, som han vilde have udtrykt sig med det tilkommende Kongressmedlem. Han paatog sig at rejse over til Kirtleys og paa en eller anden Maade holde dem rolige. Han skelede til Mark og sagde, at han nok forstod at være paa begge Sider af Spørgsmaalet. Han skulde nok blive gode Venner med Kirtleys og gi'e Rollenovre ved Rocky Fork.

Bonamy var glad ved at have hans Uærlighed paa sin Side, men den Anelse, han havde om, at det ikke vilde lykkes, gjorde, at han ønskede, at han havde haft Mod til at overgive sig i den strenge Roxys Magt og ikke i den ligegyldige Lathers.

At hans fremtidige Stilling skulde beskyttes af Lathers Kunstgreb og være afhængig af Lathers Naade og Lathers Troskab var haardt for ham. Lathers havde mange andre Planer til at ydmyge ham og forlige sig med Kirtleys, som han ikke betroede Mark, og han saa ogsaa nogle Muligheder til at tjene sine egne Interesser.

Hvad det huslige Spørgsmaal angik, saa havde Bonamy ikke spurgt Lathers til Raads, men denne kom med sine Raad alligevel. Han vidste nok Besked med at holde Styr paa Kyllingerne. Det var godt, at have en „Haand i Hanke“ og saadan noget. Hvis man er i Gæld til en Mand, saa er det godt at have en Modregning.

Her standsede han en Tid og saa spørgende paa Mark.

„Jeg mener“, sagde han, „at hvis Deres Kone faar en Tømme paa Dem, saa vil hun bruge den og det gør, at hun faar Forhaanden og saadan noget. Og det er ikke behageligt, naar Konen har Forhaanden, ser De. Det bringe Sagerne aflave ved De.“

Her kom der atter en Pavse og atter et Blik paa Mark, som opirrede ham mere, end han turde lade se. Hvad Ret havde Lathers til at tale saa frit om Roxy? Hvem havde vel givet ham Lov dertil.

Her kom atter Samvittigheden altid lige grusom og altid parat. Hvem andre end han selv havde saaledes lagt sit huslige Liv aabent for Tomas Lathers vanhellige Trampen? Roxy var fra nu af en Genstand, som Marks private Raadgiver havde Lov at veje og betragte. Mark bed Tænderne sammen af saaret Forføngelighed over, at der skulde hentydes til Roxy.

(Fortsættes.)